

Z przewrotu rosyjskiego.

Sytuacja w Rosji wciąż jeszcze jest niewyjaśniona. Każdy dzień przynosi różne niespodzianki, bez których zresztą w tak olbrzymim przewrocie, jak rewolucja rosyjska, nie mogło się obejść... Najwięcej kłopotu sprawiły rządowi wypadki kronsztadzkie. Wybuchła tam jakby druga rewolucja, na której czele stanął nikomu dotąd nieznany student instytutu technologicznego w Petersburgu, Zamanow, typowy doktryner przewrotu. Ogłosił on rodzaj socjalistycznej republiki, opartej na wszystkich znanych utopiach socjalistycznych, jak ogólne wywłaszczenie, „norma pracy” itp. wystąpił z niesłychaną bezwzględnością przeciwko militarystyce, kazać aresztować wszystkich oficerów, przebywających w Kronsztadzie. Oprócz tego ogłosił podział Rosji na szereg małych republik, które mają dopiero wytworzyć rodzaj konfederacji. Pod wpływem tego mistyka-anarchisty zapanowały w Kronsztadzie rządy czerni i beład, grożący ogólną katastrofą. Żadne łagodne upomnienia rządu tymczasowego, ani Rady robotniczej nie pomagały; wysłano zatem do Kronsztadu ministrów socjalistycznych, Czeretiego i Skobelewa, aby opamiętali Zamanowa i jego zwolenników. Zdaje się jednak, że jedynym środkiem, który poskromi te nieprawdopodobne wybryki, będzie ogłoszenie miasta, co może bardzo prędko nastąpić. W każdym razie zajścia te są znamienne dla naprężenia, w jakim znajduje się rosyjska umysłowość. Zamanow jest na razie odosobniony, ale w każdym mieście mogą pojawić się podobni do niego rewo-

Z przewrotu rosyjskiego: Wiece inwalidów w sali Dumy państwowej w Petersburgu.

skiej, nawet po masowych dezercjach dwóch ubiegłych miesięcy, ale wyrób pocisków zależy od dostarczenia potrzebnych materiałów i od gorliwości

które opóźniają robotę, tak, że zarząd wojskowy nigdy nie może być pewny, czy otrzyma w porę swoje zamówienia. Dopóki ta kwestia nie zostanie załatwiona, trudno myśleć o poważnej ofensywie; w każdym jednak razie nominacja Brusilowa jest zapowiedzią bardziej ożywionej akcji wojskowej.

Rząd rosyjski, pomimo najrozmaitszych kłopotów wewnętrznych, przygotowuje wybór konstytuanty, która zadecyduje o dalszych losach Rosji.

Projekt wyborów został już opracowany przez komitet prawniczy Rady ministrów, a teraz obraduje nad nim wielka międzypartyjna komisja, w której zasiadają oprócz członków gabinetu i delegatów Rady robotniczej, przedstawiciele wszystkich istniejących w Rosji stronnictw politycznych i po jednym reprezentancie Polaków, Ukraińców, Łotyszów, Estów, Litwinów, Gruzinów, Ormian, Muzułmanów i Żydów. Polacy litewscy zasadniczo nie mieszają się do spraw konstytuanty, w komisji uczestniczy zatem tylko delegat polskiego komitetu wykonawczego w Kijowie. W obradach biorą także udział rzeczoznawcy stosunków syberyjskich i środkowo-azyjskich. O ile wiadomo, czynne prawo wyborcze do konstytuanty mają uzyskać mężczyźni i kobiety z ukończonym dwudziestym rokiem życia, bierne prawo wyborcze z ukończonym trzydziestym rokiem. Rozdział okręgów, liczbę mandatów, sposób głosowania i miejsce, gdzie sejm konstytucyjny się zbierze, oznaczy dopiero komisja. Obrady potrwać długo i zanim Duma uchwali ostateczny projekt, upłynie kilka miesięcy. W żadnym razie konstytuanty nie będzie zwołana przed październikiem bieżącego roku.

Jednocześnie z przygotowaniami do konstytuanty, zwolna przygotowuje się w Petersburgu cały szereg procesów przeciw dawnym władcom, z carem i carową na czele. Oskarżenia przeciw carowi i carowej

Z przewrotu rosyjskiego: Zjazd delegatów z frontu w Mińsku. 1) Jenerał Kornilow. 2) Prez. Dumy Rodzianko. 3) Guczkow. 4) Rodiczew. 5) Przewodniczący zjazdu Pozern.

lucyjni awanturnicy, którzy pociągają ciemne tłumy do ekscesów, zagrażających całemu życiu społecznemu kraju.

Ważnym wydarzeniem w zakresie wojskowym jest ustąpienie głównodowodzącego, generała Aleksiejewa, i powołanie na jego miejsce generała Brusilowa. Głównym powodem tej zmiany jest brak energii Aleksiejewa i jego pesymistyczny pogląd na obecny stan armii. Na zebraniu generałów, które się odbyło w końcu maja w Petersburgu, roztrząsano możliwość ofensywy. Aleksiejew wystąpił bardzo stanowczo przeciwko wszelkiej akcji zaczepnej, która jest z góry skazana na niepowodzenie wobec dezorganizacji armii. To samo powtórzył w rozmowie z dziennikarzami, którą ogłoszono w dziennikach; tymczasem ententa napiera od pewnego czasu na rząd tymczasowy, chcąc go skłonić do jakichś kroków stanowczych na froncie, a Kierenski, który niedawno powrócił z podróży do głównych kwater wszystkich armii, wywiózł stamtąd wrażenia bardzo dodatnie, zwłaszcza z pobytu u Brusilowa. Jego też opinia przeważała w Radzie ministrów, która uchwaliła zmianę osoby generalissimusa. Brusilow znany jest jako zdolny oficer frontowy i dobry organizator; potrafił też utrzymać u swoich podkomendnych stosunkowo najlepszą dyscyplinę po wybuchu rewolucji; jest to przytem człowiek ambitny i w wojsku popularny; wszystkie te zalety zadecydowały o jego nominacji.

Należy też oczekiwać, że przystąpi on energicznie do przygotowań wojennych i znajdzie przytem pełne poparcie Kierenskiego. Najtrudniejszą jest jednak kwestia amunicji. Ludzi nie zabraknie armii rosyj

i sumienności robotników. Pod tym względem sytuacja przedstawia się dość niepewnie. W wielu fabrykach petersburskich wybuchają ciągle strajki,

Z przewrotu rosyjskiego: Manifestacja żołnierzy w dniu 1. maja w Carskiem Siole.